

**Відзив
офіційного опонента**

на дисертацію Качурінер Вікторії Львівни на тему «Правове регулювання екологічної політики Європейського Союзу у сфері виробництва», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю «12.00.11 – міжнародне право»

Серед глобальних проблем людства питанням охорони довкілля належить чільне місце, адже вони наскрізно поєднанні у різних сферах суспільного життя, незалежно від того чи це сфера економічних, соціальних чи політичних відносин у їхніх національному та міжнародному вимірах. Серед цілей ООН із сталого розвитку охороні довкілля належить також значне місце, адже сталість забезпечується гармонійною взаємодією між економічними, екологічними і соціальними факторами. Окремо слід відзначити роль міжнародних інституцій міждержавної і недержавної природи у формуванні сучасних засад правового забезпечення охорони навколишнього середовища, таких організацій з глобальним охопленням як ООН, ЮНЕП, ЮНІДО, Green Peace тощо і організацій регіонального характеру, зокрема ЄС. Саме у рамках ЄС сформовано досить дієвий механізм міждержавного співробітництва у сфері охорони довкілля, дослідження якого становить прикладний інтерес для України в контексті необхідності належного забезпечення виконання договірних зобов'язань, які закріплені в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС.

Відтак можна означити як і актуальність дослідження, так і його потенційно прикладний характер. Окремо слід відзначити складність теми, де адже автор намагається розкрити правові засади екологічної політики Європейського Союзу у виробничій сфері, а виробничі відносини у різних галузях економіки, як правило, врегульовані нормами різних галузей права. В цілому робота має усі належні елементи, містить вступ, три розділи висновки та список використаних джерел. У вступі автор окреслює предмет, об'єкт, завдання і цілі дослідження, а також намагається окреслити науковому новизну роботи. У першому розділі за назвою «Екологічна політика Європейського Союзу у сфері виробництва: теоретико-методологічні аспекти» автор досліджує екологічну політику ЄС у процесі її становлення та розвитку, а також намагається окреслити теоретичну і

методологічну основу дослідження. У другому розділі увагу зосереджено переважно на дослідженні компетенції Європейського Союзу у сфері екологічної політики, де автор пробує також розкрити межі повноважень ЄС щодо регулювання екологічних аспектів правового регулювання сфери виробництва. У третьому розділі йдеться про механізми правового регулювання екологічних аспектів виробництва, сформованих на базі актів ЄС різної правової природи і з різним рівнем зобов'язань як для учасників виробничих процесів у ЄС, так і для держав-членів ЄС, як основних адресатів норм права ЄС у сфері екологічної політики. Кожен із підрозділів завершується узагальненими висновками, а у висновках до роботи автор намагалася узагальнити результати проведеного дослідження. Список використаних джерел охоплює 295 позицій.

Говорячи про цю роботу, хочеться відзначити її достатньою мірою самостійний характер, а також намагання автора здійснити системний і послідовний аналіз правового регулювання екологічної політики ЄС. Окремої уваги заслуговує список публікацій автора (с. 15-19 автореферату), який охоплює у сукупності 36 позицій і відображає різні аспекти досліджуваної тематики.

Водночас, на мою думку, у цьому процесі автору не вдалося уникнути низки труднощів і упущень:

- 1) У силу того факту, що сфера виробництва регулюється нормами різних галузей права, а міжнародно-правові засади міждержавного співробітництва у цій сфері носять переважно фрагментарний характер (див. П. 2.1. «Міжнародно-правові інструменти регулювання сфери виробництва»), доцільно було б у роботі розкрити міжгалузеві зв'язки як на рівні національному, так і на різних рівнях міжнародного співробітництва. Більше того, доцільно було б розкрити поняття «міжнародно-правові інструменти регулювання сфери виробництва» і окреслити їхню правову природу в цілому.
- 2) Вимагає пояснення і уточнення запропонована автором на С. 4 автореферату дефініція правових інструментів регулювання у сфері виробництва у праві ЄС, які автором розуміються як «...сукупність засобів, зосереджених на питанні взаємодії виробництва і навколишнього середовища та спрямованих на досягнення найвищого ступеня захисту довкілля», оскільки у тексті роботи власне переважно було проаналізовано правове забезпечення вказаних відносин на рівні ЄС у контексті

формування принципів правового регулювання забезпечення співробітництва держав-членів і рамках ЄС у означеній площині, характеристики змісту норм права охорони навколишнього довкілля ЄС та інституційних аспектів такої співпраці. Цей аналіз, на мою думку, заклав добрі основи для розуміння природи актів права ЄС у цьому напрямку, однак не став доброю основою для системного подання правових інструментів як сукупності заходів з питань взаємодії виробництва і навколишнього середовища.

- 3) У роботі має місце вживання термінів, що вимагають додаткового пояснення і обґрунтування, як наприклад на с. 123 «... компетенція охопленої сфери...»; на с. 4 автореферату, с. 151 основного тексту роботи, п.3.2. (С. 2, С. 169-187) про йдеться про «...добровільні інструменти.....» регулювання екологічних питань у сфері виробництва у праві ЄС, однак критерії систематизації інструментів і їхня правова природа вимагають конкретизації, а не лише прив'язки до природи правових актів ЄС, де вони окреслені. (висновок 8, С. 209 основного тексту роботи).
- 4) Аналізуючи питання компетенції ЄС у сфері охорони довкілля автору доцільно було б звернути більше уваги на питання розмежування компетенції ЄС і його держав-членів у контексті реалізації відповідних положень як установчих договорів, так і інших актів права ЄС у їхніх правопорядках, а також систематизувати коло адресатів норм екологічного права ЄС і розкрити зміст зобов'язань для кожної категорії зокрема.
- 5) На мою думку, автору слід також уважніше ставитися до використання практики міжнародних судів, зокрема Європейського Суду прав людини у контексті аналізу компетенції ЄС на с.121.
- 6) Попри прикладний характер роботи, автор жодним чином не проаналізувала правові аспекти співпраці України та ЄС у вказаній сфері, а саме такий аналіз збагатив би значною мірою це дослідження.

Беручи до уваги той факт, що текст роботи має авторський характер, при написанні роботи було використано належну джерельну базу і вона знайшла переважно коректне відображення у тексті роботи, можна зробити висновок про відповідність роботи Качурінер Вікторії Львівни вимогам Постанови КМУ №567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння звання старшого наукового співробітника»

від 24 липня 2013 р. як у тій частині, що стосується загального дотримання правил технічного виконання такого роду робіт, так і щодо загальних засад розкриття змісту. Дана дисертація може стати основою для проведення досліджень щодо особливостей правового регулювання вказаних правовідносин у контексті реалізації Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС, зокрема у частині систематизації відповідних договірних зобов'язань сторін і порядку їхньої реалізації. Від так, при належному захисті роботи автор – Качурінер Вікторія Львівна, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю “12.00.11 – міжнародне право”.

Офіційний опонент
кандидат юридичних наук,
доцент, завідувач кафедри
теорії права і прав людини
Українського Католицького Університету

11.11.06

Головко-Гавришева О.І.

Підпис Головко-Гавришевої О.І. підтверджую.

інспектор з кадрів

Головко-Гавришева О.І.